

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefranktiran pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3173

Naše delo

(Naš glas)

Naše delo mora rasti iz nas in iz našega ljudstva. Krepiti se mora iz živih vrelcev življenjskih resničnosti. Biti mora najjasnejše svitanje boljše bodočnosti naše in ljudstva. Imeti mora žrtve, ker le v žrtvovanju klije moč krepkega — napredujočega duha. Ono nas mora družiti mnogo bolj, nego nas naše individualne posebnosti ločijo. Naše poklicno in življenjsko delo mora rasti okoli jasnega cilja, ožarjenega z našo ljubeznijo žrtvovanja in utrujenega z zavestjo notranjosti. Biti mora vsaj činitelj v rešitvi zastalega ustroja človeške družbe. Tedaj bo naše delo nov izveden pokret, nova resničnost in uspela rešitev ljudstva in nas iz brezdnega pasivnega pesimizma.

Mi mlajši imamo v naših dušah pečate kriz brezposelnosti, a iz njih še do danes niso zrasle rože — nujen sad naše mladostne odrinjenosti in znanilke našega pozitivnega, nujnega dela za bodočnost. Pa klijejo gotovo že v nas te rdeče rože, znak velike, iz muk brezdnih dni nastale ljubezni do pravega življenjskega in poklicnega dela. Marsikateri izmed nas s prikrivanjem lepote, te cvetlice išče uthe v takem ali takem delu, a delo brez povezanosti z enakimi tovariši nima tiste sile in moči, nima tistega vzgona in uspeha kakor skupno zavestno delo. In momenti pesimizma v oddaljeni samotni mnogokrat zamore sij teh rož — tega dela.

Tovariš, tovarišica! Ako te je že dovedel val pesimizma, — ki je bil prava reakcija na samo na sebe navezano delo — do flegmatične pasivnosti, daj, razbrskaj nastali pepel okoli rdečih rož svoje notranjosti, da bo njih žarka moč zopet krepko živela v tvojem delu! Le v skupnem delu bo ta cvet rodil pravi življenjski sad in nam prinesel uteho in notranje zadovoljstvo. **Tovariš, tovarišica! Ne bodi sam, ampak združi se z nami, da bo vsak živel sicer svoje, a vendar vsi prirodno povezano poklicno življenje.**

Ko nas teži pogled na neurejene življenjske razmere pri nas — ko naša duša roma v srca številnih brezposelnih — ko naše srce trpi ob pogledu na maso doraščajočih otrok v najneugodnejšem okolju z neizmernim pomanjkanjem vsega — ko se zamislimo ob otupelih srih očetov in onemelih ustih mater, ki otrokom nimajo česa dati in ko na drugi strani v neposredni bližini teh neprirodnih muk ljudstva gledamo udobje in razkošje, mehkužnost in razneženost v vseh rafiniranih in prirodno popačenih načinih s prekomerno razsipnostjo — nas stisne doslej nepoznana bolečina, ki nas najprej onemi, a potem bi zakričali, bi zamahnili, a do danes tega nismo storili. V nadi, da nam ne bo manjkalo eksistenčnega minimuma, smo pustili, da je krik ostal le v naši notranjosti nakazan, da je zamah k delu rešitve bil samo prirodna nuja doživljanja momenta. Morda je kdo ob tem pogledu občutil le svojo nemoč, svojo osamljenost; drugi je morda šel preko tega z od drugih posneto narejeno hladnostjo, a pri vsakem je gotovo nastalo živo vprašanje: »Kako temu pomagati, kako to rešiti?« Mno gi so nosili in še nosijo bol tega vprašanja v svoji onemeli notranjosti o dnevnih trpkah brezposelnosti. Rešitev tega pa ni v neživljenjskih ekstremih, ne v praznem razpravljanju, ne v prepuščanju pereče boli toku usode, ampak v skupnem delu vseh sil — tudi naših, tudi tvojih. Tega ne bomo rešili čez noč, niti brez novih žrtev, ampak le z ljubeznijo do naporov skupnega dela, ki naj klije iz naše zavesti naših dolžnosti času in narodu.

Ko ti je otrok v šoli čudno zamišljen, ko srečaš fantiča ali deklico z neotroškimi očmi, ko na svojem sprehodu po delu vidiš, kako se ta ali oni tvojih šolarjev muči s prenapolnjenim košem po hribu, te sočutje vodi, da pogledaš še malo globlje, preko teh znakov resne otroškosti. Pogled v duševnost in življenjski položaj njih staršev in spoznal boš svojo izvenšolsko nalogo in delo.

Mi moramo pridobivati vzgojni vpliv tudi na starše, da bodo odnosi med nami in njimi za uspešno vzgojo čim produktivnejši. To pa si bomo pridobili le, ako bomo vzgojitelji, katerim starši lahko zaupajo, o katerih bo vse ljudstvo vedelo, da jim je vzgoja otrok in mladine prva življenjska zadeva. **Taki bomo postali le po vztrajnem delu pri samem sebi in po tovariško skupnem reševanju vseh perečih zadev, ki jih prinaša življenje.** Mi moramo dvigniti našo moč in naš ugled z izvrševanjem našega poslanstva v slogi. Vedimo, da se življenje ne da zlepa strpati v okvirnost kakega znanstvenega ali drugega sistema, ker je preveč življenjsko, a vsak sistem preokorno ogrodi. Ne izgublajmo zato naših sil v preizkušanju »preokornih ogrodič«, ampak pojdemo na življenjsko delo z življenjem.

Mi moramo v našem kulturnem delu stremi ti za tem, da čim širšim slojem ljudstva omogočimo čim višje kulturno življenje s čim več kulturnimi dobrinami. To doseči je težka naloga, ne radi ljudstva, ki se samo poti za kosček kruha, ampak radi tistih, ki v člove-

čansko brezčutnih duševnostih uživajo sado nas ukradenih znojev. Naša današnja šola mora iti po poti bodočnosti v smer, ki bo poudarjala vrednost vsakega človeka in radi tega kot zajednica nobenega ne bo izločila ali omalovaževala pri doživljanju skupnosti in radi socialnega položaja nobenemu ne bo onemogočila popolnega razvoja in razmaha v korist skupnosti. Čustvena vzgoja današnjih dni mora pred vsem ožariti kot velike vrednote tovariško skupnost, sočustvovanje s siromašnimi, ubogimi in zanemarjenimi ter zapuščenimi otroki in ljudmi. Tudi ti otroci bodo veliki, a tedaj naj bi ne bili obteženi s čustvom manjvrednosti, proletariat, ki si mora na ta ali na oni, večinoma tragičen način ustvariti notranje ravnovesje. Na ta način si bomo prihranili tragiko v življenju nevidnih ljudi, ki so breme in zlo vsake družabne zajednice.

Površno in kratke vrednosti bi bilo naše delo, ako bi ne temeljilo na nekih trdnih, v nas vseh globoko doživetih temeljih. Ti te-

melji naj imajo obeležje večne veljavnosti, da nas vsidrajo v času in svetu. Ali ni marsikdo izmed nas tudi v tem mnogo storil in prebolel, a svoja dognanja je ohranil lepo zase.

Kdo nam jih bo prvi prikazal? Ali res moramo bežati pred mislijo na naš svetovni in življenjski nazor kot pred razdiralcem naše skupnosti in tovarštva? Ali ni bila skupna naša telesna in duševna beda v dneh brezposelnosti, ali nam ni skupna naša življenjska in svetovnonazorska uglasenost naših notranjosti, samo da še zavestno jasno nismo povsem utrdili naših svetovnonazornih vsebin. Tudi to moramo storiti, saj bomo le preko tega prišli do večje prirodno življenjske povezanosti, trdne utemeljenosti in do temeljnih gonilnih sil v našem delu. Tedaj naše delo ne bo muha enodnevnica, ne torišče krilatic radi mode ali poskus brez efekta, ampak bo pozitiven činitelj na poti k bodočnosti pravega človečanstva, ki mora — četudi preko dragih razočaranj — priti!

Sgt.

Sodniki in učitelji

V kulturni in socialni reviji »Misel in delo«, št. 9—10, je izšel pod tem naslovom naslednji članek g. Alojza Zalokarja. Ker redkokdaj čitamo članke take vsebine v nestanovskih časopisih, še manj pa v revijah, pričujemo v celoti članek, ki je značilen zaradi objektivnega gledanja na učiteljsko delo. — Uredništvo.

Če bi bila naša družba vsaj še za silo zdrava, bi morala v kritičnih časih storiti vse, kar je mogoče, da nekatere panoge svojega delovanja skrbno obvaruje pred okuženjem in razkrojem. Klice, ki napadajo duševnost našega delavca, obrtnika, kmeta, trgovca, uradnika in podjetnika ter kvarijo njegovo notranjo moralno odpornost, bi ne smeje seči tudi do onih slojev naših narodnih delavcev, ki jim je dodeljena posebno delikatna in za družbeno ravnovesje velevažna naloga.

Naša mladina naj bi se usposobila, da popravi in pozida, kar je pokvaril ali podrl zagrenjeni duh iz generacij vojnih časov. Ta mladina naj bi bila temelj in tvorec nove bodočnosti. Toda pedagogi nas učijo, da zakladi, skriti v otroških srih in bohotno brstenje v mladih dušah, sami ne morejo zagotoviti uspešne rasti. Mlado drevo potrebuje pravega vrtnarja. Naše učiteljstvo je v vne mo in uspehom izpolnjevalo svoje vzgojne naloge. Kar so morebiti pokvarili neumestni učni načrti, je iz bogastva svoje duše popravil učitelj, kar so hotele ožgati strupene sape neugodnih razmer, je očuval učitelj. Kjer so se v učiteljskem zboru pokazale pomanjkljivosti, pristranosti, zagrenjenosti, pretiravanja ali celo zlorabe, tam jih je zdrava sredina sama uspešno odstranila in tako obvarovala mlado setev. Smer, v kateri je gradilo učiteljstvo, in duh, ki je preveval njegovo delo, sta bila zdrava.

Vzgoja mladine je najobčutljivejši del v našem družabnem ustroju. Občutljiva pa sta oba: mladina, ki prinaša s seboj nejasne in neopredeljene prirodne darove, in vzgojitelj, ki iz zrele ljubezni nadzorujejo in usmerjajo mlade brste. Oba ta dva činitelja zahtevata prav posebno pozornost. Današnja družina, ki v stiskah omagaže, mladini ne nudi dovolj krepke opore. Vzgojitelj pa trpe žalostno usodo, kakor vsi intelektualni delavci, ki jih razkroja notranja duhovna kriza in premetava viharno morje življenja. Notranje in zunanje propadanje intelektualnih sil pomeni veliko škodo za narod. Prav posebno velika pa je škoda na narodnem duhovnem zdravju zaradi oslabiljenja vzgojiteljskega stanu in poklica. Naša narodna zgodovina nam pripoveduje, da je toliko in toliko tisoč naše mladine utonilo v tujih narodnostih, ne po krivdi ali zaslugi tujerodnih davčnih uradnikov, advokatov ali zdravnikov, ampak po zaslugi tujerodnega učiteljstva. To spoznanje nas sili, da priznamo vzgojiteljskemu stanu prav izjemno pomembnost, ki sega veliko dlje in veliko globlje, nego delo drugih intelektualnih poklicev. Družba bi morala zaradi tega posvečati mnogo uvidevnosti pa strogo stiti in prave ljubezni učiteljstvu, učiteljstvo samo pa bi moralo do skrajnosti napeti vse dobre sposobnosti in samo sebe v strogi disciplini usposablja ti za vedno višje cilje. Kdo pa danes v tem smislu bolje izpolnjuje svojo nalogo, ali družba nasproti učiteljstvu ali učiteljstvo nasproti svojemu poklicu?

Pripricani smo, da ga ni nepristranskega opazovalca našega javnega življenja, ki ne bi mogel dati za učiteljstvo laskavega odgovora. Blagodejno in pomirjevalno je spoznanje, da si je naše učiteljstvo tudi v teh razburkanih časih znalo ohraniti treznost presojanja in jasen pogled v bodočnost mladine, ki mu je zaupana. Kaj naj bo vrhovna naloga naše vzgoje? Usposobiti je treba mladino, da si bo znala sama poiskati pravo pot skozi levičarske in desničarske zmede in skozi težave gospodarskega presnavljanja. Iz naše mladine naj zrastejo reformatorji, ki bodo prenovili temelje našega duhovnega, gospodarskega in

socialnega sožitja. Naj iz naše mladine ne vzrastejo revolucionarni duhovi, ki bi zasejali kaos in propad. Nam je treba res temeljitih reform. Toda nihče si ne sme prikrivati, da bi bilo za naš narod revolucionarno razdejnanje začetek konca. Ali more šola kaj več storiti kakor to, da vzgoji samostojno, kleno generacijo bodočnosti? To pa se da z uspehom opraviti le v okviru naroda in države. Realnost zahteva od nas in bo zahtevala še v večji meri od naših naslednikov, da se samoniklo uveljavimo v tistem prirodnem okviru, ki nam ga nudita narod in država. Učiteljstvo deluje v tej smeri in s tem dokazuje, da pravilno pojmuje svojo misijo.

Kočljivo je tehtati prednost v važnosti posameznih stanov. Kljub temu pa smemo brez posebnih pridržkov postaviti med posebno važne poklice sodniški poklic. Sodnik opravlja podobno nalogo kakor učitelj. Naj sodijo pravni filozofi o vlogi in naravi prava tako ali tako: praktično življenje kaže, da vršita pravo in sodstvo neko očiščujočo funkcijo v človeški družbi, ki bi jo lahko primerjali z vzgojnim delom učitelja. Kakor učitelj, tako izvršuje tudi sodnik v narodu etične naloge. Zato morata imeti osebne kvalitete razvite v toliki meri, da sta kot osebnosti odlično sposobna za svoje delo. Sodnik in učitelj opravljata delo v človeškem kolektivu, toda kljub temu je vsako posamezno njuno dejanje strogo individualno. Čim se kolektivna

Naš glas

Dekle, brezposelna govori

Ena sem izmed sto in sto. Ena, ki se vtaplja v morju brezposelnosti. Da, ena sama neznačajna številka v seznamu brezposelnih učiteljic na banovini, ena v indeksu prošenj za državno nastavitvev v prosvetnem ministertvu, ena majhna, komaj vidna točka v seznamu brezposelnih žena na svetu. Ena izmed sto tisoč in milijon.

To je ravno tisto. Vsak nam reče: saj nisi samo ti. Sto in sto vas je. Počakaj! Potrpi! In mi čakamo in trpimo. Pa se nam zdi, da nam je vsak dan boljše, vidim, da čaka in trpi še druga in tretja, stota in tisoča.

Končno nam je pa čisto prijetno. Studirale smo 14 let za svojo zabavo in tako pomagamo pri materinem gospodinjstvu. Gotovo tudi tu pomaga študij. Če ne more mati prehranjevati sama petero ljudi, ji pomaga hčerka, učiteljica s titlom in s praznim žepom in potem že gre. Kako da ne, saj je hčerka 14 let hodila v šolo. Mnogi menijo: žene so krive krize, preveč nas je v službah. Velikodušno smo odstopile mesta moškim, a kriza je še vedno tu. Ne samo to: še fantje,

VSEBINA:

Naše delo.

Sodniki in učitelji.

Naš glas. — Dekle, brezposelna govori.

Resolucija brezposelnih učit. abiturientov.

Po sreskih društvih se snuje podporni fond.

LISTEK: Pravda o smrti. — Pisma mlademu tovarišu.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učiteljstvu,

šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. —

Naša gospodarska organizacija. —

Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. —

Solski radio. — Učiteljska tiskarna. —

Stanovska organizacija JUU. —

Novosti na knjižnem trgu.

stran poudari tako, da se učitelj in sodnik počutita samo kot mehaniziran sestavni del tega kolektiva, se pojavijo vse slabše posledice mehaniziranja. Pravo pade v birokratizem, vzgoja se spači v disciplini. Oboje je enako tuje resničnim vzgonom življenja.

Tudi sodstvo preživlja danes enake pretresljaje kakor vse druge panoge človekovega intelektualnega delovanja. Tem bolj je torej potrebno, da zavaruje družba sodnike s posebnimi ukrepi pred splošno infekcijo. Letošnji 3. september jim je prinesel stalnost. Naj bi ta pridobitev povzdignila sodstvo nad močvirje današnjih dni in pripomogla k temu, da se ta občutljivi organ socialnega mehanizma obvaruje pred škodo. Stalnost naj bi okrepila sodnikovo neodvisnost. Vendar ni neodvisnost pojem, ki bi se dal vklemiti samo v pravne stavke ali pa zagotoviti samo s pravnimi sredstvi: sodnikova neodvisnost mora biti samo izraz njegove popolne, značajne in poštene osebnosti. Da bi se ta čim harmoničneje razvila, omogoča tista družba, ki zna prav oceniti dragoceno važnost neodvisnega sodstva zlasti v razburkanih časih, sodniškemu stanu gmočno in duhovno, da neguje in tudi svobodno uveljavlja svoj možati, pošten značaj. Trenotni politični uspehi na račun neodvisnosti sodstva so se vedno hudo masečevali.

O učitelju in sodniku, o teh dveh intelektualnih poklicih, je bilo treba spregovoriti nekoliko besed in sicer drugačnih, kakor jih rabijo o njih politične stranke in tisti, ki jih njihova ideologija uči, da se da je preko načelnega rušenja vsega priti do družabnih reform, do nekega idealnega izboljšanja človeške družbe. Ne računam s tem, da bi mogel kakorkoli vplivati na nekatere dnevne zablode in izrodke, pač pa sem trdno uverjen, da mora mirna beseda najti odmeva pri tistih, ki z zavestjo moralne odgovornosti opravljajo naloženo jim politično delo.

tovariši so danes na cesti. Pa naj še kdo trdi, da smo me, žene krive, da nimamo ne dela, ne jela!

In kaj potem, če je gdč. učiteljica raztrgana in bosa! Delat naj gre, saj ni edina. Vzgojiteljica, to je poklic za žene, sicer v državni službi ne več, toda v privatni. Res, v tem oziru pa nam gre družba na roko. Postaneš vzgojiteljica nežnih otrok, trem lahko oblikuješ njih duše in v zameno imaš stanovanje in hrano, saj kakega plačila pa itak učiteljica - vzgojiteljica ne potrebuje! **Vzgojitelj mora biti idealen!**

Tudi v tvornici lahko dobimo delo. Žena zasluži vendar dovolj po 500 do 600 dinarjev v tvornici. Tu sicer ni treba vzgajati in bistveno ženino delo tudi ni to, a kaj zato! Glavno je, da so žene in matere tiho. Zasluži jo in kaj hočejo več. Sicer smo pa tudi tu kot učiteljice odveč.

Tako čakamo in čakamo. Saj nismo same, sto in tisoč nas je. In vse čakamo! **Zakaj, čemu?**

Br. J. 404.

Resolucija brezposelnih učit. abiturientov

Na širši seji brezposelnih učiteljskih abiturientov sekcije JUU v Ljubljani je bila sprejeta resolucija, ki bo predložena predstavnikom oblasti in naši javnosti. Glasi se:

1. V dravski banovini je 790 brezposelnih učit. abit., ki čakamo v nevzdržnem socialnem položaju na nastavitvev po več let in v tem brezdelju postajamo vedno bolj neodporni raznim škodljivim vplivom. Apeliramo na merodajno oblast, da pospeši našo nastavitvev. Če je radi proračunskih nemožnosti nemogoča, naj nas nastavi oblast iz sredstev bednostnega fonda. Sredstva, ki bi se porabila za naše prejemke, bi bila bogato naložen kapital za narodno prosveto. V dravski banovini manjka 200 učiteljev in obstoja zato nujna potreba, da se takoj, bodisi iz sredstev državnega proračuna, bodisi iz sredstev bednostne-

ga fonda, postavi 200 brezposelnih učiteljev in učiteljic.

2. Narodna prosveta zahteva, da se stalež učiteljstva poveča ter s tem omogoči 790 brezposelnim abiturientom eksistenca. S postavitvijo teh bi ljudska izobrazba ne trpela radi pomanjkanja učnih moči.

3. Postavitvev učiteljev naj se vrši zgolj iz socialnih vidikov. Postavimo naj se v prvi vrsti abiturienti in abiturientke iz let 1931., 1932., 1933. in pozneje po vrsti drugi, pri čemer naj se upoštevajo socialno šibkejši pred bolj situiranimi. Na postavljanje učiteljev(ic) novincev naj ne vplivajo nobeni drugi kot socialni oziri.

4. Poleg proračunske nemožnosti, ki se navaja kot glavni vzrok za nenastavitvev novincev, so gotovo glavna ovira pri tem tudi oni učitelji, ki so že dosegli svojo službeno

Tudi Vaš novi plašč od PAULINA

po znano solidnih cenah p. n. učiteljicam zopet na obročno odplačilo.
Konfekcija PAULIN — Ljubljana, Kongresni trg 5

dobo, a si ne upajo prositi za upokojeve, ker obstoja pri sedanjih praksah urejevanja njihovih pokojninskih prejemkov nevarnost, da morajo brez sredstev čakati po več mesecev na končno ureditev.

Radi tega se obračamo na pristojno oblast z nujno prošnjo, da se uvede v smislu obstoječih zakonov v tozadevno administrativno prakso ekspeditivnejša likvidacija pokojninskih prejemkov.

Preko sto novincev bi bil na ta način omogočen takojšen nastop službe.

5. Učitelji, ki so odslužili kadroški rok ter prekinili zato svoje službovanje radi vršitve svoje državljanske dolžnosti, morajo čakati vedno skoraj leto in več na zopetno namestitve.

Po sreskih društvih se snuje podporni fond

Sklepi, ki jih moramo še posebej naglasiti

Ustanovitev obrambnega sklada. V proračunu se sprejme za samce in poročene možne 24 din, za poročene žene pa 11 din. V tem je všteti tudi prispevek 3 din za Slov. šolsko matico in 2 din za obrambni sklad, s katerim se bo dala sigurnost tovarišem borcem, ki se za vse ostale izpostavljajo v borbi za naše pravice. To je več kot važno in bomo v bodočem proračunu morali za obrambni sklad sprejeti večjo postavko!

(Sresko društvo Ptuj.)

Članstvo toplo soglaša s predlogom in enodušno sklene, da bo prispeval vsak član mesečno po 3 din za podporni fond.

(Sresko društvo Maribor-mesto.)

Uvidevajoč važnost podpornega fonda bo vsak član prispeval po 1 din na mesec za potrebe sekcije v tem pogledu.

(Sresko društvo Škofja Loka.)

Soglasen je bil sklep, da se s 1. novembrom zviša članarina za 2 din za fond, namenjen v zaščito članstva. Od tega naj ostane

Opozarjamo pristojne oblasti na to dejstvo ter prosimo, da se uredi to vprašanje čimprej tako, da se bodo mogli po odslužitvi roka v stalnem kadru takoj vračati na prejšnja službena mesta.

6. Za vse one abituriente, ki bi kljub predlaganim možnostim morali še čakati na nameščenje, pa želimo, da bi se jim prirejali razni praktični tečaji, kjer bi mogli svoje zgolj teoretično znanje ohraniti in s prakso izpopolniti.

Pri vseh teh predlogih nas vodi moreča skrb za naše telesno in moralno zdravje, za dobrobit naroda, kateremu smo z veseljem pripravljeni žrtvovati svoje mlade moči.

Prepričani smo, da ne bosta preslišana niti naša prošnja po delu in kruhu, niti klic našega mladostnega optimizma.

ne 1 din v društveni blagajni, 1 din je pa odposlati sekciji.

(Sresko društvo Šoštanj.)

Da se materialno zaščiti članstvo, se osnuje podporni fond. Predsednik predlaga, da se v ta namen članarina zviša za 3 din, kar se soglasno sprejme.

(Sresko društvo Kozje.)

Sprejme se predlog za plačevanje prispevkov v obrambni sklad. Da pa članstvo ne bo pri tem preveč prizadeto, izplača društvo iz svojih prihrankov v obrambni sklad enkratno vsoto 1700 din, članstvo pa naj mesečno prispeva po 1 dinar.

(Sresko društvo Kranj.)

Ljubljansko učiteljsko društvo je že lani na enem zborovanju sklenilo ustanoviti svoj podporni sklad. Da uresničimo ta sklep, se obvezujemo, da bomo vsi člani prispevali mesečno 3 din v podporni sklad. Od tega ostane 2 din društvu in 1 din se plača sekciji.

(Sresko društvo Ljubljana-mesto.)

Za člane JUU je stališče čisto, ker deklaracija jasno določa: da so vsi člani JUU za svoja dejanja odgovorni celokupnemu stanu!

Čuvajmo svoj ponos, svoj ugled in svojo čast!

„Naš narod ima slavno preteklost, znano in priznano. Zapišite — kar imamo iz preteklosti slavnega in sijajnega, to so nam dali ljudje visoke morale, kreposti in čisti.“

Kralj Peter I., učiteljem 6. avg. 1903.

— Čuvajmo svoje značaje. Ob nešteti prilikah smo že naglašali važnost značajnosti pri učiteljstvu. Danes gre ta klic in to geslo kot poseben simbol med učiteljstvom širom države. To je klic učiteljskih zastopnikov iz Novega Sada. V tem znamenju se vrše učiteljske skupščine po sreskih društvih po vsej državi in na tej osnovi si izbira učiteljstvo nove odbore sreskih društev za triletno dobo. Ta triletna doba bo imela poseben pomen z ozirom na formiranje učiteljskih značajev, kakor so potrebni za jekleno borbo narodu in državi. Zato mora značaj biti najtrdnější temelj odgovornosti za vsakega poedince in s tem za celoto. V tem znamenju je zmaga šole in učiteljskega stanu za lepšo bodočnost!

„Samo značajan učitelj lahko vzgaja značajno mladino in narod.“

— Opozicija JUU iz Beograda je proti mecenom in proti častnim članom JUU. — Beogradska učiteljska opozicija je izdala sledeče poročilo: »Da se ustavi prejemanje 'Narodne Prosvete' in da se enkrat za vselej odstrani iz Udruženja vpliv raznih mecenov' in 'častnih članov JUU', ker so oni fatalni za udruženje.« — Take parole širijo med članstvo JUU. Vprašamo se, kje je morala? Napovedujejo boj kot stanovskemu glasilu, ki se bori za učiteljske pravice in za neodvisnost učiteljskega udruženja. Na drugi strani pa nersramno žalijo mecene in častne člane učiteljskega udruženja. In take metode naj sprejme učiteljstvo izven Beograda in takih voditeljev učiteljstva naj se oklenemo?! To naj bo resna in dostojna opozicija? Najboljši odgovor na to bo, da se vsa društva naroče na »Narodno Prosveto« in da jo čim bolj razširijo med članstvo. Pravilno nam je rekel tovariš Dimnik na glavni skupščini: »Hočemo v polnem obsegu uvaževati predloge beogradskega učiteljstva, ki jih bo beogradsko učiteljstvo izneslo potem svojih legitimnih zastopnikov in društev. Odločeno pa odklanjamo podtalno rovarjenje raznih grup učiteljstva iz Beograda in njihovo varuštvo nad JUU.« — Dovolj je bilo 15 let preprirov in intrig, sedaj je potrebno, da učiteljstvo izven Beograda odloča ter brani in vzdrži mir in red v organizaciji, ki nam je potreben za šolo in stan ter za utrditve učiteljskih značajev, ne pa veter-njakov.

Kakšen se dozdevaš vidi vsakdo, a kaj si — spoznajo le redki.

(Macchiavelli)

KRIZANTEMA NA GROB TOVARIŠICI MARIJI KLAUSOVI.

Krasna jesenska nedelja je bila. Sonce je še z vso močjo obsevalo cvetoče ajdove njive in poljubljalo dozorevajoče grozdje. Dalje po vrtovih so sklanjale svoje težke glave in vsepovsod je kipeło življenje.

In sredi te lepote se je vil lep, nem spredev na Primskovo, ki nas je vso pot pozdravljalo in vabilo v svoje zlate gorice in temne gozdove. Pozdravljalo in spremljalo je sprevod zvonjenje primskovske farne cerkve in zvonjenje mnogih podružničnih cerkev, mimo katerih se je pomikal. Mladina in starši so spremljali svojo skromno, tiho učiteljico Marijo Klausovo na poslednji poti.

Tiho in skromno se je pomikal sprevod med bogastvom narave. Tudi ona je bila tiha in skromna, a zato je bilo njeno delo tem vidnejše. Z mirno in toplo besedo je vsajala v otroška srca ljubezen do vsega lepega in dobrega. In mladina jo je imela rada, saj je bila njihova, živela je med njimi polovico svojega življenja. In kakor je bila v življenju rada sama, nepoznana, tako si je želela tudi po smrti počivati v kraju, kjer bi bila nemotena. In izvolila si je Primskovo za svoj poslednji dom.

Poleg svoje pokojne sestre je legla tudi ona, odeta v jesensko cvetje. In tako nas je zapustila zopet ena. Prazno je po njej, a dovršila je svoje poslanstvo na zemlji. Prestala je poslednji boj in se umirila. B. A.

NA HRVATSKEM MONOPOLA ŠOLSKIH ZVEZKOV NE POZNAJO.

»Trgovski list« od 24. oktobra t. l. prinaša naslednji značilen članek:

V našem listu smo že ponovno nastopili proti monopolizaciji šolskih zvezkov ter naglašali, da ti zvezki niso le slabši kakor so bili prejšnji zasebnih podjetnikov, temveč tudi dražji. Prav tako so odklonile monopolizacijo šolskih zvezkov organizacije učiteljstva in staršev. Sploh je vsa javnost nastopila proti tej monopolizaciji, a kljub temu se je ta uvedla.

Vrhu tega pa je ta monopolizacija še brez vsake zakonite podlage. Državna tiskarna si je kratkotrajno prilastila monopol izdajanja šolskih zvezkov, in sicer na podlagi nekega razpisa, ki pa na Hrvaškem ne velja. Zato tudi na Hrvaškem monopoliziranih šolskih zvezkov ne poznajo in tam uporabljajo še nadalje izključno samo zvezke zasebnih podjetij.

Ce ne velja monopol šolskih zvezkov na Hrvaškem, tudi ne vemo, zakaj bi veljal v Sloveniji. Če je bila uvedba monopolizacije šolskih zakonita, potem mora monopolizacija šolskih zvezkov veljati tudi na Hrvaškem, če pa ni zakonita, potem tudi ni treba, da bi veljala v Sloveniji. Enaka pravica za vse!

Zato zahtevamo, da se takoj razveljavi dotični razpis, s katerim se je uvedla v Sloveniji izključna uporaba monopoliziranih šolskih zvezkov. V današnjih razmerah žal ne moremo zahtevati od učiteljstva, da odklanja te zvezke, ker bi morda pri tem posamezniki preveč tvegali. Zato pa pričakujemo od poslancev, da store potrebne korake in da se nezakonita monopolizacija šolskih zvezkov odpravi.

To tudi zato, ker je brezposelnost v našem grafičnem obrtu že itak dovolj velika in ni treba, da bi še državna tiskarna v Beogradu z odvzemanjem dela povečevala to brezposelnost.

— Praznik varčevanja je določen na 31. oktobra. Po vsem svetu se ta dan vzbuja smisel za varčevanje, govori in piše se o pomenu štedljivosti in štednje. Tudi pri nas se bomo spomnili tega mednarodnega praznika ter pred vsem med mladino vzbujali in vzgajali voljo za varčevanje. Današnja gospodarska kriza nas že sama silí k varčevanju, toda le neprestano vzpodbujanje in opominjanje privede vse ljudi do končnega spoznanja resničnosti izreka: Zrno do zrna — pogača, kamen do kamna — palača.

— Praktični izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani. Praktični izpiti za otroške vrtnarice (zabavilce) se bodo začeli v sredo 11. novembra 1936., praktični veroučiteljski izpiti pa v soboto dne 14. novembra 1936. obakrat ob 8. uri dopoldne. Kandidatje oz. kandidatke naj svoje pravilno opremljene prošnje za pristupitev k izpitu vložijo uradnim potom pravočasno tako, da bodo vsaj do 9. novembra oz. do 12. novembra v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglasijo pol ure pred

rejo tebe in one, si lahko zaupate in svetujete drug drugemu, kako bi se rešili raznih nevšečnosti. Prijateljstvo s soslednimi tovariši zelo blagodejno vpliva tudi na sodbo ljudstva o našem stanju. Večkrat sem čul iz ust preprostega človeka: »Še nam se lepo zdi, da se tako razumete med seboj.« Če zaidete slučajno vsi skupaj v veselo, spodobno družbo, nič za to. Slučaji pa naj nikoli ne postanejo navada, sicer bo sodba ljudstva hitro drugačna, da namreč iščete samo uživanja, ne pa priateljske opore v raznih težavah.

V javnih lokalih razpravljati o naših zadevah je skrajno neokusno in tudi škodljivo. Marsikaka beseda da lahko povod za nadaljnje razmotrivanje pri ljudstvu in končno nastane iz komarja slon, iz prenagljene besede pa cela afera, ki ustvarja napačne sodbe o celotnem stanu, ki smo sploh preglasni tam, kjer ni treba. Svoje zasebne stanovske zadeve obešamo večkrat na velik zvon, da zanjemo posmeh. Kjerkoli smo, je polno šolskega ozračja. Drugi stanovi nikoli ne razmotrivajo svojih zadev tako neženirano in se že s tem zavarujejo pred javno kritiko.

Na naši ne dobij navadno drugačne sebi enake družbe kot duhovnika. So med njimi srčno dobri ter inteligentni možje. Občevanje s takimi je pač lahko in prijetno ter navadno v obojestranski užitek v vaški samoti. Seveda ne boš našel vedno na take uvidneve može. Če pa greš globlje, boš našel pri mnogem iz tega ali onega vzroka čut zagrenjenosti in boš po tem tudi mileje sodil njegovo ravnanje. »Kdor vse razume, vse odpušča.« pravi Francoz. Tudi ti boš lahko temu ali onemu odpu-

Splošne vesti

NE PONIZUJMO SE SAMI...

»Slovenec« je priobčil sledeči članek:

Med učitelji, ki so bili zadnji čas premiščeni, je tudi tukajšnji šolski upravitelj... Domači in sosednji politični nasprotniki so zaradi tega zagnali vpitje, češ, da je... nedolžna žrtev sedanjega režima. Tudi upravitelj sam se smatra za nekakega mučenika. Kako je s to zadevo v resnici.

Dne... t. l. je prišel... k tukajšnjemu župniku, proseč ga, naj mu izposluje premeštitev iz... Župnik... mu pravi: »To lahko storite sami.« »Lahko,« reče..., a če prosim sam, moram sam nositi selitvene stroške.« Nato se je razvil med njima razgovor na tukajšnji šoli. Župnik se je končno izjavil pripravljenosti ustreči upraviteljevi želji, a le pod pogojem, če ga za to prosí še pisмено.

Takoj isti dan je poslal... župniku pismo, v katerem ponavlja prošnjo za premeštitev, utemeljujoč jo takole:

»Moji vzgojni uspehi pri šolski mladini so enaki ničli. Prav nikake avtoritete nimam več in zaradi tega tudi ne volje za nadaljnje delo na svojem sedanjem službenem mestu... Med ljudstvom in šolo je globok, skoraj nepremostljiv prepad... Sedanje razmere so ne vzdržne! Zato si v interesu tukajšnje šole in

samega sebe želim proč od tod... Če bi bil premeščen na zadnjo hribovsko enorazrednico, nič zato.«

Na podlagi te pismene prošnje je župnik... storil nadaljnje korake. Pošteni javnosti ne bo težko presoditi, če je... res žrtev tukajšnjih svojih političnih nasprotnikov in sedanje vlade, kakor to zavestno in krivično ponavljajo naši neprijatelji. Temu se ne čudimo. Kar znajo, pač znajo! Čudimo se g..., ki trdi, da ni prosil za premeštitev. Kako so že dejali stari Rimljani? »Ko bi bil molčal, bi bil moder.«

Tako, učiteljstvu neprijateljski list!

Dolgo smo čakali in čakali, da bo sledil popravek ali preklje notice. Ni ga bilo do danes!

Mnogo besed ni treba izgubljati ob tem primeru. Nočemo braniti tega, kar ni pravilno. Treba je priznati in izlečiti rano, da se ne okuži sosesčina in celotna družba.

Imamo trdno voljo za to, ker hočemo biti zdravi. Le v tem primeru bomo lahko gradili in izgradili močne in neupogljive značaje, ki se bodo popolnoma zavedali upravičenosti svojih zahtev in pravilnosti svojega dela ter bodo pripravljeni doprinesti tudi potrebne žrtve za skupno pravično stvar.

— Tako si volasi, v življenjskih izkušnjah utrjeni tovariši.

Marsikaj se je sicer danes že izpremenilo prišlo so pa nove, do teh dob neznane težave, ki jih hočem omeniti v sledečih vrstah, ker si me s svojimi pismi naravnost vzpodbudil k temu.

I.

Ne soglašam popolnoma s teboj glede enorazrednice. Res imaš več dela kot tam, kjer si lahko tovariši vzajemno pomagajo. Pravim: tovariši. Niso pa vselej ljudje, ki delujejo s teboj na isti šoli, tvoji pravi tovariši. Če si upravitelj, nosiš odgovornost za vse, kar se na šoli dogaja. Mnogi tega nočejo razumeti. Vidijo edinole sebe in če si še tako prizanesljiv, se bo našel še vedno kdo, ki bo to tvojo dobroto izrabljal do skrajnosti. Ra-hel tovariški migljaj mu že daje povod, da spravi za hrbotom na dan vse tvoje čisto človeške slabosti in doda iz svoje okužene fantazije snovi za razgovore po javnih lokalih. Pelji se v prostih dneh po železnici ali v avto-busu, ali sedi v kavarno sredi Ljubljane, pa boš čul same »nepristranske« sodbe skoro o vseh šolah v bližnji in daljni okolici.

Na enorazrednici si kot kralj. Res je pouk v oddelkih težji, a ko se mu privadiš, ti postane igranja, seveda, če ni preveč otrok. To je prava delovna zajednica. Starejši pomagajo mlajšim, a ti pridobe marsikaj od starejših. Mi sploh radi pretiravamo in te varljive sodbe se ponavljajo v vseh mogočih referatih, pa ga ni, ki bi jih skušal ovreči.

Spomni se samo na to, da so izšli skoro vsi naši najboljši možje iz oddaljenih enorazrednic. Ta jim je dala prvo in trdno podlago. In koliko samoukov raznih strok so nam dali ravno naši najbolj oddaljeni kraji. Danes temu ni več tako. Kmetijski človek ne more več poslati svojega otroka v višje šole, ker bi mu en otrok uničil najbolj trdno posestvo. Tako bo ostal duševno in telesno najbolj zdrav človeški material za vsijo kulturo neizrabljen in prinesel morda v prihodnjih generacijah zopet zdravega dotoka našemu propadajočemu inteligenčnemu sloju.

Le pomisli na polpretekle in sedanje čase, koliko moralne gnilobe se je prijel naše takoj zvane boljše družbe. Dnevna kronika nam to dovolj jasno izpričuje, a največji grešniki pa ostanejo navadno zakriti s plašcem prizanesljivosti z ozirom na ugled stanu, sorodstva in na močne zveze.

II.

Samota oddaljene gorske vasi sprva neprijetno vpliva na človeka. Lepo je, obiskati tako vas v nedeljo popoldne in se zopet vrniti, a stalno življenje v samoti vzbuja v človeku čut osamljenosti, robinzonstva. Z našimi kmetijskimi ljudmi se da čisto lepo občevati; tudi zanimivih opazovanj in spoznanj boš doživel, vendar se hoče človeku, ki je izšel iz drugačnega kulturnega ozračja, sebi enake družbe. Iskal je boš v prvi vrsti pri sosednih tovariših. Ako najdeš v njih prave tovariše in prijatelje, ti bo že s tem bivanje v samoti mnogo olajšano. Vse težave, ki ta-

Pisma mlademu tovarišu

Prijatelj, tvoja pisma mi dajejo povod, da odgovarjam nanja javno. Saj zadevajo tvoje stiske in nadloge nas vse in nič ni slabšega kot naš molk in zapiranje vase, da si še s tem grenimo bridko sedanjost.

Nikakor si ne domišljam, da bi mogel dati s tem odgovorom kako uspešno zdravilo tvojim obtožbam. Težave, ki se moramo boriti z njimi dan za dnem, naj bodo le javen dokument naše, ne še pravilno ocenjene dobe. Spomniti te hočem le na mnoge najine razgovore, preden si odhajal na prvo službo. Videl sem te, s kakim idealizmom si se pripravljaval na svojo pot. A iz tvojih pisem slutim, da so padli prvi strelji iz zasede na ponosnega orla, ki je meril svojo zračno sončno pot in da že padajo prve kaplje krvi iz njegovih ranjenih peruti na črno zemljo. Nisi prvi ne zadnji. Nešteto jih je hodilo že isto pot, imelo iste ovire in pritožbe. Molčali so in si sami za silo zacelili rane, vendar spomin nanje je ostal neizbrisen. Zato imamo ravno v našem stanu toliko zagrenjenih ljudi kot morda v nobenem drugem. Le vprašaj starejšega tovariša, kaj je moral že v svojem življenju prestati. Nekeč mi je eden izmed teh rekel: »Rad sem bil v šoli, veselilo me je delo — a če bi se še enkrat imel odločiti za kak stan, bi gotovo ne izbral učiteljskega. Kar mora prestat učitelj, to presega moči navadnega zemljana. Drugi tovariši mojih let mi zatrjujejo isto, pa so med njimi sončne narave, rojeni optimisti.«

začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakašnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v pošte šele za prihodnji izpitni rok v aprilu. Posebna obvestila se kandidatom oz. kandidatkam ne bodo razpošiljala. — Izpitni odbor.

— ŠOL. UPRAVITELJSTVA, ODNOSNO KRAJEVNE ŠOLSKO ODBORE obveščamo, da je bila uprava »Popotnika« primorana ustaviti dostavljanje lista vsem onim naročnikom, ki že nekaj let dolgujejo naročnino. Ako je kdo izmed naročnikov mogoče neopravičeno pri tem prizadet, naj list takoj reklamira. Ostalim naročnikom bomo pa dostavili list takoj po poravnavi dolžne naročnine. Obenem naprošamo vse p. n. naročnike, da poravnajo čimprej tudi naročnino za šol. leto 1935/36. Položnice smo priložili opominom. — Uprava.

— Mnogo pomembnih dogodkov minulega leta si že skoro pozabil. Kronika v slikah v Vodnikovi priliki za leto 1937, ti jih bo spet poklicala v spomin, da bodo svečano zazneli v tebi. Pazi pa, da ne boš prepozno s prijavo. Vodnikovih knjig vsako leto zmanjka že prvi teden po izidu in ta teden bo letos prvi teden v novembru!

— **Tovariši(-ce)!** Podeželsko dekle, pridno in pošteno, s približno 16 leti starosti, ki je sposobno primitivnega šivanja, dobi pri boljši rodbini v Ljubljani primerno zaposlitev za vsa hišna opravila. Cenj. tovariše(-ice) prosim, da

me obveste o tem, s potrebnimi podatki in s priporočili. Rado Grum, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. — Za uslugo vsem prav lepa hvala!

Listnica uredništva

V zadnji številki se je v članku »Poslovili smo se« zamešal na koncu stavek, toda upamo, da je članstvo samo našlo pravo zvezo. V opravičilo navajamo, da ne zadene krivda uredništva, ker je zmešnjava nastala šele, ko se je list tretjič prelomil.

Tovarišu -biču- Vašega članka »Ivanu Dimniku v slovo« žal nismo mogli priobčiti, a to iz razlogov, ki so izven uredništva.

Tovariš Vir. Vaš prispevek »Čudne sanje« ni mogel biti priobčen, toda ne po krivdi uredništva.

Pisma mlademu tovarišu so bila v prejšnji številki precej skrajšana in jih taka priobčujemo danes.

Pisec članka »Dajte nam dela« naj javi svoj naslov.

Javno pismo gospodu Rudolfu Pevcu ni moglo biti priobčeno, a ne po krivdi uredništva.

Srečne razjezi, kdor brani nesrečneže. (Viktor Hugo)

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I »Preganjanj učiteljstva nil« tako vzklika »Slovenec« od 22. X., ko odgovarja na »grdo okrožnico JNS-arjev v Ljutomeru«. Tako piše dobesedno: Prosim vas lepo, pošteno in pametno uradništvo, ali so to žrtve, če je sedanja vlada deloma na njih lastno prošnjo, deloma po službeni potrebi, premeštila nekaj sto učiteljev na druga mesta v Sloveniji iz enostavnega razloga, ker so bili v dotičnem kraju zaradi obsovanosti pri ljudstvu in zaradi vsakovrstnih drugih grehov izza zadnjih volitev nemogoči? ... Pa poglejmo še v Ljutomer! Kateremu uradniku ali učitelju se je skrivil las pod sedanjim režimom?

— I Zaradi dveh nemških učiteljev, ki sta premeščena iz Mozlja in Borovca, se pritožuje »Gottscheer Zeitung« od 20. X.

— I Zakon o obvezni telesni vzgoji, ki ga je izdalo ministrstvo za telesno vzgojo, ni več tako nov, toda vendar se še ne izvaja povsod — prav za prav skoro nikjer. Letos so v Beogradu pri izpitu za učitelje, ki naj bi izvajali ta zakon, padli skoraj vsi kandidati, ker niso bili dovolj sposobni. (»Slovenski dom« 16. X.)

— I Učitelj je manjka. Pri Sv. Katerini je na trirazrednici samo en učitelj. Učiteljskih kandidatov pa je dovolj. (»Slovenec« 23. X.)

— I Utraktivistična šola na Koroškem je po mnenju koroškega kulturnega delavca ustanova, katere cilj je povsem negativen: ubiti v otroku zadnjo kal ljubezni do vsega lepega, dobrega in resničnega. Drugega pozitivnega cilja tako zvana utraktivistična šola ne pozna. Kot primer vzgoje v taki šoli prinaša »Ponedeljski Slovenec« od 26. X. nekaj kvantitativskih pesmi, ki jih morajo prepevati slovenski otroci v teh šolah.

— I Statistiko premeščenih učiteljev posnema iz »Učit. tovariša« tudi »Nova doba« od 16. X.

— I O pubertetni dobi, ki je doba fiziološkega presnavljanja in velikih notranjih motenj pri mladini in nadvse važen most v živ-

ljenje — je predaval na vabilo pedagoške centrale univ. prof. dr. Rostohar iz Brna. (Marib. večernik 13. X.)

— I V Limbušu so priredili v Sokolskem domu prirčno odhodnico šol. upr. A. Zeilhoferju, ki je premeščen po službeni potrebi v Cven. (Marib. več. 13. X.)

— I Delavske žene so zahtevale za šolo-obvezne otroke griške šole v posebni spomenici tole: 1. da se mora razširiti šolsko poslovanje, ker je mnogo premajhno; 2. da dobe delavski otroci vse šolske potrebščine v šoli; 3. da se ustanovi šolska poliklinika; 4. da se ustanovi šolska kuhinja za najbednejše. (»Delavska politika« 14. X.)

Učiteljski pravnik

— § »Uradno poslovanje« je naslov VI. poglavja »Roč. kataloga« 1936./37., ki nam pove in kaže, kako je nadaljevati poročila na uradnih spisih, t. j. neprekinjeno in kje je spise prezentirati. Prav bi bilo, da bi se vsi ravnali po navodilu zaradi enotnega poslovanja.

Naša gospodarska organizacija

— g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V tretjem četrtletju l. 1936. (julij, avgust, september) so umrli sledeči zadrudniki: Kante Stana, Ljubljana; Pivk Tilka, Čatež; Mattanovič Asta, Ljubljana; Farkaš Ivan, Maribor; Černej Ludvik, Makole; Konjar Ulrik, Motnik; Kratnar Marija, Kamnik; Likozar Marija, Ljubljana; Šabec Avguštin, Senj. Označba: 382. do 390. smrtni primer. Ta seznam ne navaja imen v oktobru l. 1936. umrlih zadrudnikov, za katere boste nakazovali članski prispevek s položnicami, ki jih prejmete konec meseca oktobra l. 1936.

III.

Dotaknil bi se rad še neke bolj delikatne zadeve. Ker si me pa izrecno prosil, naj ti pišem o vsem, kar se mi zdi važno, bodi tudi to.

»Človeku ni dobro samemu biti.« Resničnost tega svetopisemskega reka boš morda kaj kmalu občutil na svoji koži, če se boš kaj dalje časa potikal okrog tujih ljudi. Družinsko življenje je naravna zahteva in se ji človek ne more dalje časa upirati. Redki so, ki se tej potrebi prostovoljno odtegnejo. Skoro edino med umetniki boš našel take ljudi, navadni zemljani pa se rajši ravnajo po navodilu iz svetega pisma.

Marsikoga v našem stanu tirajo do tega odločilnega koraka neizprosne potrebe preživljanja. Vendar se vsak prenaplavljen sklep gotovo maščuje prej ali slej. Boljše je vedno nekaj pretrpeti in stopiti s pokvarjenim želodcem v zakon, kot si pa z neprevidnim zakonom, pokvariti življenje. Vendar ti v tem oziru ne upam podajati prav nikakih navodil. Le opozoril bi te na nekatere momente, ki sem jih opazoval tekom svojega križarenja preko dveh dežel. Sicer ti pa zdravo ljudsko načelo, ki ga je rodilo izkustvo, prav dobro svetuje: Naglica ni nikjer dobra.

(Dalje prih.)

— g Članom Učit. samopomoči. V teh dneh razpošilja zadrudna uprava položnice za nakazilo članskega prispevka po umrlih članih v oktobru 1936, ki so sledeči: Šega Ivan, Jesenice; Kelbl Valentina, Mengeš, in Zagar Mijo, Brežice (391. do 393. smr. primer). Samski člani nakažejo 16 Din, zakonski pari 31 Din. Zaostankarjem smo prišli k tem zneskom še zaostanke iz prejšnjih mesecev, večjim dolžnikom smo poslali opomine. Poravnajte zaostali članski prispevek, ker Vas mora sicer načelstvo izključiti iz zadruga! — Kdor je prejel podporo iz podpornega sklada US, naj jo vrača redno z določenimi mesečnimi obroki.

Mladinska matica

— mm Prva številka »Našega roda« je bila razposlana v teku petka, sobote in nedelje na vse šole. Kdor številke ni prejel, a jo je naročil pravočasno, naj jo reklamira.

— mm Prva številka »Našega roda« je pošla. Tiska se druga naklada. Naknadnim naročnikom jo dopošljemo v nekaj dneh.

— mm V letošnjem »Popotniku« izraza kritik publikacij Mladinske matice željo, naj izhajajo knjige namesto poleti — septembra meseca, ko imajo otroci na deželi več časa in več razpoložanja za branje. Po sklepu letošnje skupščine se ta preuredba tudi izvrši že z letošnjim letom.

— mm Kot čujemo so sprejeli učenci prvo številko »Našega roda« z velikim navdušenjem. Tudi naši najmlajši so zadovoljni z njo, saj je dober del lista posvečen tudi njim. Radi bi list čim bolj izpopolnili in zato bi bili hvaležni tovarišem za vsako odkrito in dobro mislečo kritiko lista, želje in nasvete. V mejah možnosti bo uredništvo upoštevalo vse pametne nasvete, da so le listu v korist.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

PROSLAVA OB 70 LETNICI
RAVNATELJA MATEJA HUBADA

6. novembra t. l. ob 20. uri bo v filharmonični dvorani (Kino Matica) proslava 70 letnice ravnatelja Mateja Hubada. Na proslavi bodo sodelovali vsi v Hubadovi župi vključeni pevski zbori, z izjemo našega. Naš zbor se žalibog ne more udeležiti proslave iz tehničnih razlogov. — Da pa bo tudi naš stan na proslavi častno zastopan, vljudno vabimo vse ljubljansko in okoliško učiteljstvo, da se proslave udeleži v čim večjem številu ter tako po-

Štánovska organizacija JUU

Sreska društva odobravajo smer začrtano na novosadski skupščini

Učiteljstvo, zbrano na svojem običnem zboru učiteljskega društva za srez Dravograd, dne 3. oktobra 1936., soglasno in v polnem obsegu odobrava stališče in delo glavne skupščine v Novem Sadu ter poziva sekcijo in centralno upravo JUU, da odločno vztraja na svoji dosedanj poti, da se vztrajno bori za svobodno učiteljsko vest in učiteljsko nezavisnost.

(Sresko društvo Dravograd.)

Odobravamo poročilo o državnih skupščinah, izrekamo zaupanje našemu centralnemu vodstvu in prosimo posebno tovariša Dimnika, naj vztraja v borbi za stanovske interese in interese šole. Zahtevamo stalnost in ločitev šolske uprave od politične.

(Sresko društvo Maribor-mesto.)

Učiteljstvo škofjeloškega okraja, zbrano na svoji redni letni skupščini dne 10. oktobra 1936. na deški šoli v Škofji Loki, izreka svoje priznanje in zahvalo delu, ki ga je izvršila glavna skupščina JUU v Novem Sadu. Odobravamo stanovsko politiko JUU, izraženo v

Iz izvršnega odbora

— iz Pretsedniku JUU, Beograd. — Bje-ljina, 17 X 1936. — Učiteljstvo sreza bje-ljinskog sa svoje redovne današnje glavne skupščine srdačno pozdravlja vas i cio izvršni odbor. — Odbor.

— iz Jugoslovenskom učiteljskom udruženju, Izvršnom odboru, Beograd. — Učiteljstvo sreza jastrebarskog sakupljeno 17 X o. g. na redovitoj godišnjoj skupštini u Gornjem Desincu i saslušavši izveštaj svoga delegata o glavnoj skupštini Udruženja u Novom Sadu, šalje srdačne pozdrave gospodinu pretsedniku Dimniku i cijelom Izvršnom odboru, izjavljujući svoju spremnost za borbu u obrani naših staleških prava. — Uprava.

— iz Izvršnom odboru JUU, Beograd. — Strumica, 19 X 1936. — Sa prve godišnje skupštine učitelja sreza strumičkog pozdravlja svoje vode želeći da istraju u borbi za učiteljska prava ne žaleći žrtava koje ćemo zajednički podnositi. — Uprava.

— iz Pretsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja Ivanu Dimniku — Beograd — Benkovac 21 X — Učiteljstvo sreza benkovčkog primorske banovine sakupljeno na

časti zaslužnega slovenskega kulturnega delavca, saj je slavljence vzgajal tudi med našim stanom precejšen kader odličnih glasbenikov.

Šolski radio

— r VI. teden. Torek, 3. novembra bo predaval tov. Marjan Tratar: »Olimpijske igre nekdanj in sedaj.« Razpored: 1. Uvodna beseda. 2. Kratak pogled v telovadbo starih Grkov. 3. Olimpijske igre v Stari Grčiji. 4. Propad in zopetni dvig olimpijske misli v novem veku. 5. Olimpijske igre v novejšem času. 6. Letošnje olimpijske igre v Nemčiji: a) pričetek zimske olimpijske igre; b) prenos olimpijskega ognja; c) olimpijske igre v Berlinu in Kielu. 7. Zaključna beseda. II.—III.

V petek, 6. novembra bo predaval tov. Sicherl Janko o temi »Koristni zimski športi«. Razpored: 1. Smučanje. 2. Sankanje. 3. Drsanje. — K temu predavanju dostavlja sledeče misli: Telesna in duševna izobrazba sta v okviru celotne vzgoje enakovredni. — Prirodnim, to je praktično uporabljivim vajam je treba v telesni vzgoji dajati prednost. Z njimi premagamo zapreke v vsakdanjem življenju. (N. pr. smuči kot prometno sredstvo omogočajo redni obisk šole v gorskih vaseh.) — Z zimskim športom utrjujemo zdravje, razvijamo smisel za naravo in spoznavamo krasoto naše domovine. Pameten šport vpliva na pogum in navaja na red. Vrhunskih uspehov (rekordov) pa pri telesni vzgoji v narod, nih šolah ne zahtevajmo, saj se itak prekmalu pokažejo sami od sebe nepravilni in nezdрави »športni izrodki«, ki se na primer prav živo odražajo v nogometu. Treba je res prave vzgoje. Doživetje lastnega uspeha sicer stopnjuje veselje do športa, ne sme pa prekoračiti zdrave meje. II.—III.

— Z zimskim športom utrjujemo zdravje, razvijamo smisel za naravo in spoznavamo krasoto naše domovine. Pameten šport vpliva na pogum in navaja na red. Vrhunskih uspehov (rekordov) pa pri telesni vzgoji v narod, nih šolah ne zahtevajmo, saj se itak prekmalu pokažejo sami od sebe nepravilni in nezdрави »športni izrodki«, ki se na primer prav živo odražajo v nogometu. Treba je res prave vzgoje. Doživetje lastnega uspeha sicer stopnjuje veselje do športa, ne sme pa prekoračiti zdrave meje. II.—III.

Učiteljska fiskarna

— t Zvezki z napisanimi vzorci po monopolskih vzorcih. Lepopisnica od 1. do 8. razreda. Lepopisnica v cirilici štev. 1—3, znižana cena: 100 komadov Din 25— pri odjemu nad 2000 komadov poštne prosto. Za cenjena naročila se priporočata Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

Plašči, površniki

v priznani elegantni izdelavi in veliki izbiri

LUKIĆ
Ljubljana, Stritarjeva ulica

stil, če nima na primer socialnih čutov tako razvitih kot drugi. Pomisliti moraš, da so sam brez družin in se že zato dostikrat ne morejo z vso dušo živjeti v položaj trpečega človeka. So pa tudi med njimi že od narave in po samovzgoji popolni altruisti. Mi sploh sodimo ljudi in stanove preveč po enem kopitu. Povsodi so dobri in slabi. Po teh lastnostih boš vedel uravnati tudi svoje razmerje do njih, ne pa po kakih drugih kriterijih ali kakih daljnih tujih interesih.

Na vsak način si moraš poiskati v samotnem kraju kako plemenito razvedrilo. Družba sama še ni vse. Mnogim jo deloma nadomešča lepa knjiga, leposlovna ali znanstvena, gospodarstvo, godba in razne druge panoge umetnosti. Kdor ni navezan na eno teh opravil, tega skoro ni mogoče šteti med izobražence. Nekje je zapisano, da po zasebni knjižnici takoj spoznaš človeka. Ni pretirana ta sodba. Imam prav značilne priče za to. Poznal sem nekoga, ki ni imel menda niti ene svoje knjige. Bil je po značaju zakrknjen in nedostopen, v šoli naravnost surov in strahovito zaljubljen v svojo modrost, pravi strah okoliški družbi. Drugi je ob selitvi prej prevajal zaboj knjig kot kaj drugega. Po prvem srečanju sem spoznal v njem ravno nasproten tip prejšnjega. In po daljšem občevanju sem videl, da se nisem prav nič motil. Ni bil sam umetnik, a odličan poznavatelj lepih umetnosti, ki so poleg prave domače vzgoje tudi pomagale vzgojiti v njem plemenitega človeka. Rečem ti samo: Človeka z lepo knjigo se ne boji, boj se pa onega, ki je naravnost zave-rovan v evangelij kakega političnega lista.

zboru sreskega društva 2 X pozdravlja Vas i odobrava Vaš stav u pravednoj borbi za učiteljska prava te na energičnom i požrtvovnom radu u odbrani interesa organizacije.

Uprava.

— iz Pretsedniku Učiteljskog udruženja — Beograd — Stara Pazova 22 X — Učiteljstvo sreza staropazovačkog i grada Srem. Karlovaca sa današnje svoje redovne skupštine šalje Vam iskren pozdrav i moli Vas da pored sviju neugodnosti koje Vam se čine izdržite na tom položaju i nastavite dalje rad u borbi za prava učiteljska i narodne prosvete. Mi stojimo nepokolebivo uza Vas. — Uprava.

Iz društva Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo imelo zborovanje in občni zbor v soboto, dne 14. novembra 1936, ob 10. uri dopoldne v Žužemberku. — Dnevni red: 1. Otvoritev in situacijsko poročilo. — 2. Življenje kmečke družine in vasi pa učitelj. Predaval bo tov. France Mervar. — 3. Poročila društvenih funkcionarjev. — 4. Poročila nadzornega odbora. — 5. Volitve. —

6. Proračun in delovni program za tekoče leto. — 7. Slučajnosti. — Prav vseh pričakuje odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo 14. oktobra 1936. v Kranju v prostorih Narodnega doma.

Uvodne besede je predsednik posvetil spominu blažopok. Viteškega kralja Aleksandra in tragično preminuli tovariši Mrakovi. Poudarjajoč nepolitično smer našega Udruženja, je tovariše pozival, naj ostanejo neomahljivi in naj v težki borbi za stanovske in državljanske pravice z vsemi silami, na vseh mestih podpirajo organizacijo vodstvo.

Iz poročil o banovinski in glavni skupščini v Novem Sadu, ki sta ju podala tov. Maleškova in predsednik, je bilo razvidno, da vodstvo našega društva pri vsaki priliki trdno vztraja na deklaracijskem stališču in si prizadeva, da ostane vse naše poslovanje in ustroj čim najenotnejši, strogo nepolitičnega značaja.

Iz blagajniškega poročila smo posneli, da je več članov zaostalo na plačevanju organizacijskih obveznosti. Zneski naj se čimprej poravnajo, članarino pa mora odslej vsakdo plačevati vnaprej, sicer se mu ustavijo stanovski listi. Obračun in proračun sta bila v celoti soglasno odobrena.

Tajniško poročilo je bilo soglasno odobreno.

Finančne zadeve. 1. Sprejme se predlog za plačevanje prispevkov v obrambni sklad. Da pa članstvo ne bo pri tem preveč prizadeto, sta predsednik in tov. Urbančičeva kombinirala svoja mnenja, i. s. tako, da izplača društvo iz svojih prihrankov v obrambni sklad enkratno vsoto 1700 din, članstvo pa naj mesečno prispeva po 1 dinar. Članarina bo tedaj znašala 18 din mesečno! Sklep je veljaven za eno leto.

2. Povračilo stroškov delegatom in vsem zastopnikom društva se ravna odsele po določilih glede uradnih službenih potovanj in s poravnavo prevoznih stroškov. Obračuni naj bodo detaljirani.

Volitve. Po malih spremembah je bila soglasno odobrena edina lista tov. predsednika Josipa Lapajnet. V upravnem odboru so še tov.: Kus Viljem, Rant Franc, Urbančič Franja, Rape Vlad., Ivanka Skodlarjeva, Klavora Adolf. Namestniki: Trdvy Maks, Pišek Franja, Rozman Franc.

Nadzorni odbor: Sepaher Anton, Vodenin Franja, Keržič Franc, namest. Joci Ivan, Povh Mirosava.

Predavanje O telesni vzgoji je odpadlo, ker se je večina članstva odpeljala k pogrebu tov. Mrakove v Ljubljano. Na prihodnjem zborovanju bosta zato 2 referata.

Slučajnosti. Na vprašanje tov. Sosiča, kako misli organizacija zaščititi odušeno učitelstvo, izjavi predsednik, da vztraja organizacija na zahtevi, da se vse kazni izrekajo le na osnovi disciplinskih razsodb. Izjave in zahteve tako zvanih lokalnih faktorjev — ne morejo biti merodajne, ker so večinoma zasnovane na političnih in osebnih mrznjah. »Glasu ljudstva« se pa ne more presojati po mišljenju posameznikov, nikakor celo preko zakonskih predpisov. Zadovoljivo pojasnilo poda k temu tov. Rupert kot šol. referent.

Josip Lapajne, preds. Kus Viljem, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE je zborovalo dne 17. oktobra 1936. ob 9. uri v Kozjem.

Navzočih 30 članov, t. j. 68%. Pred zborovanjem je sestavilo kandidatno listo (samo eno). Vložena je bila ob 11. uri.

1. Predsednik pozdravi navzoče, ki so se v zadovoljivem številu udeležili zborovanja, čeprav niso še vsi prejeli plač. Posebej pozdravi navzočega sres. načelnika g. dr. Maraz, ki je službeno prisostvoval zborovanju. Predsednik poda natančnejše navodilo glede volitev. Vsak član bo dobil izvod pravil v slovenskem jeziku. Nato poda še situacijsko poročilo in naše smernice, kar je sprejeto z velikim aplavzom.

2. Sledi poročilo tajnika in blagajnika. Nadzorni odbor pregleda društvene knjige in predlaga abskutorij, ki se sprejme.

3. Tov. Moser Julijana, referira: »Moje misli o izvenšolskem delu.« Žela je obilo priznanja.

4. Lista je bila vložena 1½ uro pred pričetkom volitev. Predsednik prečita kandidatno listo. Nato se voli z vzklikom.

5. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Čok Albert. Namestnik predsednika Kos Makso. Tajnica Moser Julijana. Blagajničarka Kalač Tončka.

Novi predsednik izjavi, da sprejme izkazano mu čast, se zahvali za zaupanje in obljubi, da bo društvo vodil s sodelovanjem drugih z največjo poštrevostjo.

6. Obravnavajo se došli dopisi; važnejši se prečitajo. Da se materialno zaščiti članstvo, se osnuje podporni fond. Predsednik predlaga, da se v ta namen članarina zviša za 3 Din, kar se soglasno sprejme.

Predsednik prečita odstop tov. K. Kobaleta in želi naj mu bo pokoj zaslužen ter ga naj v miru preživlja. Tov. V. Zehrerju želi skorajšnje okrevanje. Blagajniku izreče toplo zahvalo za njegovo poštrevostno delo in želi, da nam ostane zvest, kot do sedaj. Tovariš Potočnik se g. predsedniku in vsem ostalim prisrčno zahvali.

Slučajnosti: Društvo sprejme sledeče resolucije: 1. Zaupanje upravi JUU. 2. Prejemki. 3. Napredovanja. 4. Stalnost. 5. Nakazovanje prejemkov.

Predsednik priporoča mladinski list »Naš rod« in Venturinijevo mašo s slov. besedilom.

Določi se, da bo prihodnje zborovanje v Kozjem. Ker drugih slučajnosti ni, predsednik zaključuje zborovanje.

Albert Čok, preds. Moser Julijana, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je sprejelo naslednje sklepe: Učitelstvo ormoškega okraja, zbrano na svojem občnem zboru, poziva sekcijo, da posveča vso svojo pažnjo in skrb na premostitvena dogajanja ter opozarja merodajne činitele na vse premostitve učitelstva, s katerimi se oškoduje šola, narodna prosveta in učiteljski stan. — Z ozirom na težke preizkušnje in udarce, ki smo jih doživeli, odkar smo izgubili stalnost, pozivamo sekcijo in glavno upravo JUU, da izposluje ta merodajnih mestih, da se z zakonom zaščiti naši osebni in s tem tudi občni narodni in državni interesi.

Bitenc Rado, t. č. tajnik. Belšak Ljudevit, t. č. predsednik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO je zborovalo dne 17. oktobra t. l. dopoldne. Ker je bilo zborovanje združeno z rednim občnim zborom, je bila udeležba izredno zadovoljiva. Od 254 članov jih je bilo navzočih 67 %.

Predsednik je pojasnil one člene novih pravil JUU, ki se nanašajo na volitve, ter odredil čas za vložitev kandidatnih listov po novih pravilih.

Sledilo je poročilo o poteku letošnje banovinske skupščine, ki ga je podala tov. Josipina Mihelič in poročilo o državnih skupščinah v Novem Sadu, ki sta ga podala tov. Marija Polakova in tov. Andrej Sežun.

Ko se je tov. predsednik zahvalil poročevalcem za temeljita in zanimiva poročila, so navzoči soglasno sprejeli in odobrili naslednja predloga:

1. Ljubljansko učitelstvo, zbrano na občnem zboru dne 17. oktobra 1936., izreka predsedniku JUU g. Ivanu Dimniku ob priliki njegovega odhoda v Beograd, neomajno zaupanje v njegovo delo ter ga prosi, da vztraja v borbi za stanovske interese in interese šole: stalnost in popolno neodvisnost šole od politične uprave.

Po prisrčnih ovacijah je prečital predsednik pismo tov. Iv. Dimnika, s katerim se je poslovil od ljubljanskega učitelstva.

Sledil je občni zbor. Predsednik je predvsem ugotovil, da je vložena samo ena kandidatna lista, brez predloga za tajne volitve. Volitve je določil na pol 11. uro.

Pred prehodom k poročilom društvenih funkcionarjev, se je spomnil tov. predsednik med letom umrlih članov: Stane Kantetove, Lj. Styasnija in Vendelina Sadarja. Navzoči, ki so stoji poslušali govor predsednika, so počastili njih spomin s »Slava« vzklikom.

Nato je čestital predsednik ustanovitelju našega društva, višjemu šolskemu nadzorniku

Uporabljajte

šolski

svinčnik

»SLOVENIJA«

»SLOVENIJA«

ker je zelo dober in poceni

v pok. g. Fr. Gabršku, ki je 13. oktobra t. l. izpolnil 80 let, a je kljub temu telesno in duševno čil in zdrav ter se vedno rad udeležuje naših zborovanj. Čestitkam tov. predsednika so se pridružili navzoči z vzklikom: »Še na mnoga leta!«

O pretekli poslovni dobi so poročali tov. Vekoslav Mlekuž za predsedstvo, tov. Josip Mihelič za tajništvo, tov. Jožica Likozar za blagajno in tov. Josip Kobal za nadzorni odbor. Slednji je predlagal upravnemu odboru razrešnico, tajniku in blagajničarki pa posebno zahvalo in priznanje.

Soglasno in z vzklikom so bili izvoljeni: a) v upravni odbor: tov. Mlekuž, Krbjeva, Mihelič, Likozarjeva, Hartmanova, Ribičič in Sežun kot odborniki, namestniki pa tov. Supančičeva, Grčar in Pleničar;

b) v nadzorni odbor: tov. Sadarjeva, Kobal in Likarjeva, kot namestnika pa tov. Novak in Lukičeva.

Med razpravo, ki je sledila posameznim poročilom, so bili soglasno sprejeti naslednji predlogi:

1. Občni zbor ljubljanskega učiteljskega društva najodločneje protestira proti nastopu nar. poslanca g. Pevca, ki je dne 23. septembra t. l. na javnem shodu v Mozirju na nečuten način žalil in omalovaževal naš stan in posamezne učitelje ter prosi oblast, da zaščiti učitelstvo pred sličnimi napadi.

Predsednik se poslovi od tov. Andreja Skulja in tovarišic Hauptmanove, Polakove in Rakove z željo, da bi se čimprej vrnili na svoja dosedanja mesta, ter jim sporoča iskrene simpatije vsega članstva.

Ker ni bilo drugih predlogov, zaključuje zborovanje s pozivom, da naj zaupa članstvo tudi v bodoče vodilnim osebnostim ter svoje vrste neustrašeno strne v edini stanovski predstavnik — JUU.

Tajnik: Josip Mihelič.

Predsednik: Vekoslav Mlekuž.

Novosti na knjižnem trgu

—k Josip Vandot: »Kekce naših gorá«, vel. 8°, str. 157, cena 35 dinarjev (I. knjiga »Na hudi pot«). Knjig, ki so namenjene naši madini, se razveselim vselej; soščno, če v njih ne zasledim Šmida, Špilmana, Rokova i. dr.

Ne trdim, da Jože Vandot ni romantik. Trdim pa, da ni sanjač; zakaj njegova romantika je prepletena z realnostjo in zaradi tega diha življenje, kakršno mladina ljubi, ker ga doživlja tako tudi sama. Dolga je vrsta mladinskih spisov, ki jih je napisal Jože Vandot. Menim pa, da jih tudi on nima na izbiru, ki bi se lahko kosali z njegovim Kekcem. Da je to res, je povedala naša mladina že skoro pred dvajsetimi leti sama; zakaj »Zvončki« izza te dobe so romali tako urno iz roke v roko, da še ne prej in ne poslej kaka mladinska knjiga tako. In to je znamenje, da mladina Vandota rada čita; a če ga rada čita, je znamenje, da zna Vandot za mladino pisati. In on tudi res zna!

Že zgoraj sem omenil, da je Jože Vandot romantik; a njegovo romantiko preveča deh romantike našega naroda in v dehu te romantike se kreta njegovo pripovedovanje o lepotah prirode, o ljubezni, ki bi naj prevečala

naše domove, o ljubezni do rastlin in živali in o ljubezni do prirodnih sil, ki naj človeka ne plašijo, temveč katere ga naj mičejo, da se vanje vživi že mlada duša, da jih vzljubi kot dobrotnice svoje, četudi tu in tam zadivljajo in trosijo mesto sreče nesrečo. Da, to je pot, po kateri vodimo mladega človeka neopazeno do onega visokega cilja, ki ga označujemo z besedicama »homo sum«.

In kdo ne želi doseči tega cilja? Toda, kdor hoče na to pot kreniti že z nežno mladino, naj mu bo Jože Vandot vodnik; zakaj on vodi neopazeno in varno in mladina mu rada sledi; a da mu bo sledila, ga mora poznati. In zaradi tega si ne morem kaj, da bi »Kekca« ne priporočil kar najtopleje vsem šolam in vsem knjižnicam; zakaj uverjen sem, da bodo »Kekca« radi čitali mladi in tudi stari in si bodo z njim krajšali dolge zimске večere, ki so že pred durmi. Ne Mičlavž, ne Božiček in nobena druga ugodna prilika naj ne gre mimo Vandotovega »Kekca«, da dobimo čimprej tudi 2. in 3. knjigo našega Baumbacha za mladino.

Oprema knjige je preprosta in lična in dela čast »Učiteljski tiskarni«. Pogrešam pa naslovne slike, ki bi opremo knjige dvignila. Tudi v delu samem bi želel več slik; zakaj te poživljajo in odpirajo pogled v knjigo že tudi našim samosrajčnikom. Kar pa je slik, so lične in pohvaliti moram tudi ilustratorja R. Gašperina; saj je sam učitelj in čudil bi se, če bi ne bil zadel. Tisk pa bi bil, po mojem mnenju, prav lahko malce večji. Slog za mladino je klasičen.

J. E. Polák.

P. S. Knjigo dobite pri pisatelju in založniku g. Jožetu Vandotu. Naslov: Ljubljana, Idrijska ulica 11/I.; pa tudi po knjigarnah.

—k Gustav Renker: Pet mož gradi pot. Že pred nekaj meseci je javila novoustanovljena Planinska matica, da bo začela izdajati knjige, ki bodo posvečene v glavnem planinskemu romanu, biografijam naših domačih in tujih odličnih alpinistov, posebnim doživljanjem v borbi z gorami, itd. Za prvo leto so bile objavljene 4 knjige, in to G. Renker: Pet mož gradi pot. — Dr. Klement Jug: Zbrani spisi. — V borbi z goro, in E. Rambert: Svizec z ovratnico. — Prva knjiga je že izšla. Pet mož gradi pot je nadvse zanimiv roman, ki se vrši v Julijskih Alpah, kjer se ob enem gorskih velikanov odloča usoda petih gorskih vodnikov. Med ljudmi in navidez mrtvim gorovjem obstojajo skrivnostni odnosi; dramatično napetost poostrijo še spomini na svetovno vojno. — Knjigo je prevedel Pavel Debevec. — Planinska matica bo izdajala letno štiri knjige. Naročnina za štiri knjige na leto znaša za v celoto platno vezane 240 Din ali 20 Din mesečno, v polusnje 300 Din ali 25 Din mesečno. — Naročila se pošiljajo na upravo Planinske matice v Ljubljani — Franciškan-ska 6. Učiteljska tiskarna.

—k Misel in delo, kulturna in socialna revija. Izšla je 9-10. številka s sledečo vsebino: Avtoriteta. — Alojz Zalokar: Sodniki in učitelji. — Dr. E. Turk: Ob dvajsetletnici I. dobrovoljske divizije v Dobruži. — Lavo Čermelj: Mitos o predvojnem italijanskem iredentizmu na Primorskem. — Anton Lajovic: Slovenska disciplinarnost. — Poleg tega ima ta številka še zelo bogat obzornik. — Misel in delo izhaja vsak mesec. — Letna naročnina stane 60 dinarjev. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gosposvetska cesta 4/I.

Zimski plašči,

kostumi, kompleji,

obleke in bluže

samo zadnje novosti

v največji izbiri pri

ELITE

Prešernova ulica št. 7-9

Ljubljana

FABIANI-JURJOVEC

LJUBLJANA / STRITARJEVA ULICA

priporoča veliko

izbiro damskega

in moškega blaga

NA OBROKE

prodajamo precizne ure svetovnih znamk, kot »LONGINES« itd., nakit v zlatu in drugih kovinah, jedilni pribor, fotografske aparate i. t. d.

Zahtevajte cenik ali obisk našega zastopnika od:

BOŽIDAR MIŠIČ, urar in juvelir — PIROT ali: skladišče BEOGRAD, pošt. predal 581

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.